

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 2. An valeat præsentatio facta ab eo, qui est in quasi possessione Patronatus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

consequenter comprehendat omnes dies etiam feriatos? Responsio est affirmata; quam etiam tenet Garcia *cit. c. 2. n. 42.* & Barbosa *de potest. Episcopi p. 3. allegat. 72. n. 127.* & alii. Nam actus præsentationis potest fieri etiam diebus feriatis, & extrajudicialiter; cum sit actus merè voluntarius. Si tamen justum impedimentum interveniat, dies illius non computatur, siue impedimentum sit juris, siue facti. Nam in tali casu Patronus non potest dici *negligens*; quamvis in ordine ad hunc casum impedimenti discrimen sit ab eo, ubi intervenit ignorantia vacationis, illud enim probandum est; secus, ista.

3186 Quæritur potest 4. an, quod diximus n. 3182. (Ordinarium pro illa vice posse liberè providere Ecclesiæ vacanti non expectatâ Patronorum præsentatione, si lis orta inter tempus faciendæ præsentationi præfixum à jure non terminetur) procedat indefinitè? R. sermonem posse fieri de lite orta inter Patronos; vel inter præsentatos à Patronis, vel inter Patronos, & Ordinarium; ad 1. porro casum, R. si lis fuerit inter Patronos orta, quolibet prætendente sibi præsentationem competere, & intra tempus à jure signatum non fuerit finita, & ob hanc causam præsentationem facere omiserint, poterit Ordinarius illis omissis beneficium conferre. Deciditur expressè, c. *quoniam* de Jure Patronat. ibi; *id ipsum faciat Archiepiscopus* (nempe providere Ecclesiæ) *si de jure Patronatus questio emerferit inter aliquos, & cui competat? intra quatuor menses non fuerit definita.* Idem habetur c. *cum te* eod. tit. ibi: *illas autem Ecclesias, de quarum Patronatu controversa fuerit, si infra sex menses, postquam vacaverint, non fuerit controversa terminata, licitum tibi sit de persona idonea ordinare.* Verùm etiam hoc intelligi debet solùm pro casu, quo pro nullo litigantium stat possessio, sed lis mota est super possessione; non autem si solùm super proprietate, uno habente possessionem certam; cujus ratio constabit ex dict.

3187 Ad 2. casum de lite mota inter præsentatos, cujus v. g. præsentatio prævaleat? R. in tali casu pertinere ad Ordinarium, examinatis cujusque partis juribus, pronuntiare in favorem ejus, qui potiori jure gaudet; nec prius ullum eo-

rum instituere; quæ enim dicuntur in cit. c. *quoniam*, & c. *cum te. h. r.* motâ lite inter Patronos, & intra tempus debitum non factâ præsentatione, ut Ecclesiæ vacanti de Sacerdote, qui ei pacificè deserviat, canonicè non proviso, agunt de *lite inter Patronos*, super Jus præsentandi; nec extendi debet ad *litem ortam inter præsentatos*. Idem dicendum venit lite motâ uni ex præsentatis super sua habilitate; nam hæc prius decidenda est; sic enim dubium juris intervenit, an tali præsentato jus quæsitum sit ex factâ præsentatione; sic Barbosa *p. 3. allegat. 72. n. 140.*

Præter hæc *Ngr.* si Patronus, intra 3188 tempus præfixum, præsentationem neglexit, & consequenter Jus providendi Ecclesiæ vacanti tunc devolutum sit ad Ordinarium, posse istum nihilominus, si velit, concedere Patrono præsentationem adhuc faciendam, quia, quamvis in c. *sicut nobis* 2. de supplend. neglig. Prælatorum dicatur: nisi Patroni, infra tempus in Lateranensi Concilio constitutum, ad vacantes Ecclesias tibi personas idoneas præsentaverint: ex tunc tibi liceat (appellatione remota) in eisdem ordinare Rectores, qui eis præesse noverint, & prodesse, rectè tamen notatur ex illis verbis: *ex tunc liceat*, quod elapso termino præscripto Patronis ad præsentandum, possit Episcopus facere gratiam, ipsum nihilominus admittendo ad præsentandum; nam verbum *liceat* denotat facultatem, & licentiam; non necessitatem; sic Barbosa *p. 3. de potest. Episc. allegat. 72. n. 170.* & alii.

§. 2.

An valeat præsentatio facta ab eo, qui est in quasi possessione Patronatus?

Quæstio procedit de possessore, cui 3189 tamen rei dominium, seu proprietas non competit. Hujus porro quæstionis resolutio habetur in c. *Consultationibus* 19. h. r. ibi: *si quis Clericus ab ordinario iudice in Ecclesia fuerit institutus ad præsentationem illius, qui ejusdem credebatur esse Patronus, & postea Jus Patronatus alius evicerit in iudicio, institutus non debet ab ipsa, propter hoc, removeri, si rem-*

si tempore presentationis sue ille, qui eum presentavit, Jus Patronatus Ecclesia possidebat; cum ex hoc ei, qui de Jure debet habere, nullum in posterum præjudicium generetur. Si verò non possidebat, sed tantum credebatur esse Patronus, cum non esset: poterit ab eadem Ecclesia removeri.

Ex hac enim decisione liquet responsio sub distinctione; quòd nimirum valeat ejus presentatio, si tunc, quando presentavit, bonâ fide possedit Patronatum; secus, si non possedit, aut malâ fide; cujus etiam ratio est, quia possessor bonâ fidei fructus, quos percipit bona fide etiam ex re aliena, facit suos; secus, possessor malâ fidei, prout ex professo tradidimus in Tract. Theol. de Jure & just. sed nominate, vel presentare Clericum, obrinere locum honorificum in Ecclesia Patronata, & in certo casu ab eadem recipere subsidium, sunt fructus Juris Patronatus, ut constat ex supra dict. & habetur etiam in c. cum Bertholdus, de re judicat. ergo.

3190 Confirmari potest ex eorum sententia, qui tales actus numerant inter fructus *industriales*, non *naturales* Juris Patronatus, ut vult Azor p. 2. l. 6. c. 21. q. 7. Gonzalez in regul. Mensur. Gloss. 45. §. 2. n. 11. nam in hoc industria Patroni exigitur pro deligendo: fructus autem industriales cedunt possessori bonâ fidei, imò etiam malâ, si merè *industriales* sint, ut alibi ostendimus: sed demus, esse fructum naturalem, quòd videtur probabilius dici; adhuc tamen etiam naturales possessor bonâ fidei rectè percipit, & ita suos facit, ut eadem bonâ fide absumptos, restituere non teneatur, nisi quantum inde fructus est ditior, ut ostendimus in tract. de jure & just. loc. cit. facta autem semel presentatione, & institutione subsecutâ, fructus juris presentandi (nimirum presentatio) consumptus est, quin Patronus inde factus sit ditior, nimirum accptione alicujus temporalis; hoc enim foret simoniacum, ut diximus l. 5. ergo.

3191 Plura tamen dubia circa hoc resolvenda sunt; primò, quid requiratur, ut quis dicatur in possessione juris presentandi, bonâ fide? 2. an ad hoc requiratur titulus? 3. an etiam unico actu presentationis exercitè acquiratur sufficiens possessio

ad talem actum? 4. an possessor bonâ fidei rectè presentet post litem contestatam? 5. an teneat institutio ad presentationem factam à possessore bonâ fidei, licet postea per sententiam causam possessionis perdat? Ad 1. & 2. possessorem cenferi bonâ fidei qui aliquo titulo rem aliquam apud se detinet, nesciens alienum esse id, quod possidet; cum enim talis, ejusmodi rem apud se habet, ne temerè procedat, titulum aliquem, seu causam, retinendi, sibi habere debet, ex qua prudenter credat, illam sibi comperere, non alteri; sic Abbas in dict. c. Consultationibus, & Azor p. 2. l. 6. c. 21. q. 17. Ad 2. & 3. quòd sic, ut constat ex ratione ad 1. non tantum sufficere, quemcunque titulum; sed eum, ex quo Judicis auctoritate possideat, si non constet Judicem ex falso sibi noto procedere; quia sic possidens est extra præsumptionem doli, vel malâ fidei; sic Abbas, & Azor loc. cit.

Unde notandum, si ex aliquo titulo 3192 Judicis auctoritate quis possideret rem alienam, cui annexum est Jus Patronatus, sed sciens, ritulum esse falsum, presentationem fore nullius momenti. Hinc, si mulier petens à Judice jus insistendi certis bonis, quibus annexum est Jus Patronatus, idque titulo pactorum dotalium incumbentium, vel etiam paraphernalium, obtineat jus insistentiæ; sciens, neutrum verum esse, nullatenus validè presentaret; sic enim manifestè foret in possessione malâ fidei, quam non tollit interveniens Prætoris auctoritas, illi possessionem adjudicantis ex falso titulo, præsertim ubi Judex ipse novit nullitatem tituli, prout facitè probari potest, quando certum est, ipsum Judicem ante hoc officium, conscripsisse pacta dotalia, ac in illis ne verbum esse de talibus bonis; nec à Viro potuisse obligari alteri, utpote meo v.g. usufructuario eorum, ac de paraphernalibus nihil fuisse tali mulieri, ita Pirhing h. t. n. 86. cum Jo. Andr. Abbat. & Azor ibid. cit.

Ad 3. & 4. affirmativè, si talis actus 3193 ad effectum perductus est, hoc est, si securâ institutione presentatus, possessionem beneficii accepit, colligitur ex c. cum Ecclesia, 3. de caus. possess. & propriet. ubi jus eligendi in cujus possessione quidam Clerici se esse dicebant, illis negatum

gatum fuit, quod actus stabilendi tale jus, quod ex tribus actibus sibi competere volebant, non deductus sit ad effectum; sic Azor, & alii cum Castropalao *rr. 13. de Benefic. Eccles. D. 2. p. 4. n. 25.*

3194 Dubitari tamen adhuc potest 1. an institutio firma sit, facta ad præsentationem ejus, qui est verè Patronus? 2. distinguendum, an ille, vel alius ille ponatur in possessione, vel non? si alius? subdistinguendum, an bonæ, an malæ fidei? si nullus alius est in possessione, tenebit institutio ad præsentationem veri Patroni facta, licet non sit in possessione, secus, si alius in eadem sit? Nam fructus rei pertinent ad dominum, nisi rem alius possideat bonâ fide; sic Abbas in dict. *c. Consultationibus n. 3.* si autem alius sit in possessione juris præsentandi, sed bonâ fide, non valebit institutio ad præsentationem, nisi facta à possessore bonæ fidei, ex *n. 3189.* at si alius possideat mala fide, institutio ad ejus præsentationem facta, nulla erit. Ratio hujus est, quia non minus valor institutionis innititur validæ præsentationi, quam valor confirmationis validæ electioni; ergo sicut nulla est confirmatio, sic nulla erit institutio, si nullum sit, cui innititur.

Notandum tamen, faciendum discrimen inter casum, quo notorium foret, possessorem Juris Patronatus esse in mala fide, & casum, quo non est notorium. Cum enim in notoriis opus non sit probatione, & præsentatio, & innixa illi institutio, declaranda foret nulla, & retractanda; ubi verò notorium non esset, & verus Patronus præsentaret, non deberet quidem hujus præsentatio admitti, dum fieret causæ cognitio; nec ante sententiam possessor malæ fidei jure suo spoliari; & post latam sententiam pro verò Patrono, hujus præsentatio recipi, ac alterius, etiam secutâ institutione, præsentatio deberet retractari, sic Innocentius in *c. in lueris 5. de Restitut. spoliat.*

3195 Dubitari potest 2. an, post litem contestatam super Patronatu, qui bonâ fide Patronatum possidet, validè præsentaret, præsentatione sufficienti, ut institutio subsecuta firma maneret, esto deinde per sententiam possessio illi tolleretur, & alteri adjudicaretur? 2. quosdam existimare, posse quidem lite pendente fieri

præsentationem, dilata tamen institutione in eventum litis; quia etiam possessor bonæ fidei potest percipere fructus rei, lite pendente; sed cum obligatione illos restituendi; si contra ipsum causa decisa fuerit, ergo quamvis præsentare possit (præsentatio enim est fructus Juris Patronatus) ex ea tamen institutio sequi non poterit, cum semel facta, retractari non possit.

Mihi tamen videretur dicendum, & 3196 præsentationem, & institutionem licet, ac validè fieri; quia possessor bonæ fidei, quamdiu talis est, fructus rei bonæ fidei possidet, facit suos; & si absumat, ad nihil tenetur, etiam secutâ sententiâ, alienam fuisse, nihil aliquid adhuc exter de fructibus perceptis vel in se, vel in eo, quo factus est locupletior; sed præsentatio est fructus possessi Juris Patronatus; hanc supponitur possessor facere bonâ fidei; & secutâ institutione de præsentatione nihil superest (cum sit actus transiens) nec inde factus est locupletior; quia ponimus, eum nihil recepisse à præsentato; nec litis contestatio constituit in mala fide (quod fortasse opponi posset) ut *præcisè* est litis contestatio, ut pluribus ostendimus in *Tract. Theol. de jure, & just. ergo.*

§. 3.

An Tutor validè præsentet loco pupilli.

Supponendum etiam pupillis posse 3197 competere Jus Patronatus, ut diximus superius, cum eis acquiri possit hereditaria successione in Universitatem bonorum, cui annexum est. Ante resolutionem per hoc, quod pupillo Tutor, minori Curator constitutus sit, Patronatus non competat, Tutori vel Curatori, si annexus sit bonis pupilli, vel minoris, sed remanere penes istos, ut tradit communis; quia tamen quandoque tum ex parte sua pupillus (ut si adhuc infans sit) vel minoris (puta si sit amens vel careat maturitate judicii ad rectè præsentandum) impeditur est ad exercendum per se ipsum actum præsentationis, dubitari potest, an eo casu Tutor, vel Curator, eorum loco, legitimè præsentet vacante beneficio Patronato.